

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clădirea Partidului
Național Țărănesc)

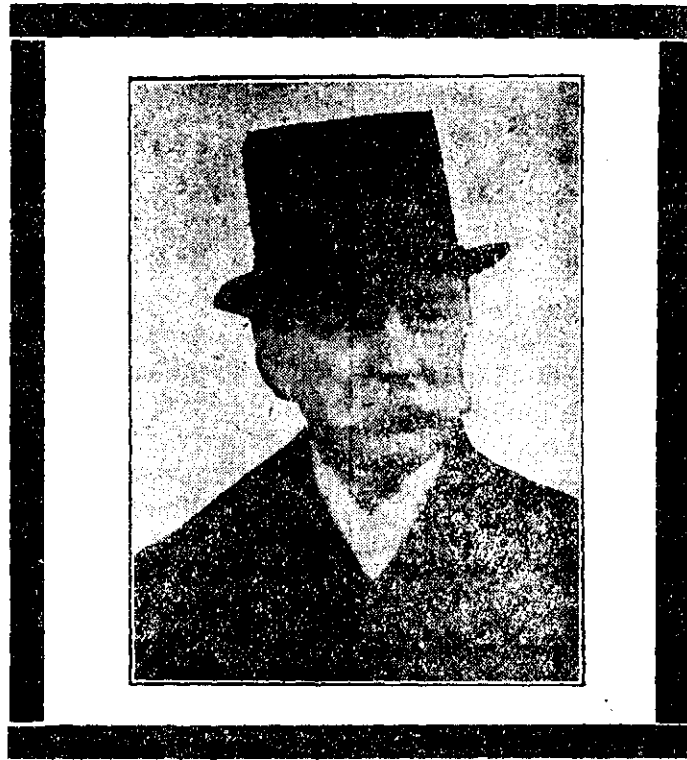
Moartea Inaltului Regent Gheorghe Buzdugan

Luni dimineața la orele 7 și 5 Inaltul Regent Gheorghe Buzdugan a trecut din lumea celor vii. O săptămână întreagă a dat o luptă eroică cu moartea care l'a doborât la o vârstă când putea să mai aducă mult bine Țării Sale. În fața legilor inexorabile ale firii ne plecăm cu umilită resemnare frunțile.

Medicii savanți din străinătate și din țară și au pus la încercare toată știința și experiența lor, dar ori câte taine a răpit mintea omului, existenței, enigma vieții și a morții îl copleșește.

Nașul nostru suferă o nouă pierdere prin moartea prematură a iubitului Regent, căci în scurtul timp cât i-au fost încredințate Inaltele Prerogative Regale, și-a câștigat respectul și iubirea întregii Țări.

Inaltul Regent Gheorghe Buzdugan s'a născut la 10 Februarie 1867 în orașelul Focșani, ce despărțea odată Moldova de Muntenia. Studiile juridice le-a terminat la facultatea de Drept din București. Intră în magistratură în Ianuarie 1892 ca supleant la Tribunalul Neamț, de unde este apoi mutat la R.-Sărat în aceeași calitate. Trece la Tribunalul din Covurlui în 1895 când este înaintat judecător de ședință. La 1900 este numit președinte al Tribunalului din Dorohoi și apoi

succesiv președinte al secțiilor a Tribunalului din Brăila și al secțiunii III. a Tribunalului Ifov. La 1 Septembrie 1905 este înaintat consilier la Curtea de Apel din București pentru a trece apoi ca președinte al aceleiași Curți. La 31 Mai 1910 este numit consilier la Curtea de Casație prin decretul din 30 Octombrie 1910 și repartizat la secțiunea II., iar la 28 August 1919 devine președintele secțiunii I. a Inaltei Curți de Casație. Și în sfârșit îi este hărăzit să ajungă la cea mai înaltă treaptă judecătorească la 5 August 1924, când este numit prim-președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție.

La 4 Ianuarie 1926 prin abdi-

carea Prințului Carol la succesiunea de tron, Gheorghe Buzdugan este desemnat ca Regent și odată cu moartea Regelui Ferdinand, părăsește înalta funcțiune judecătorească, pentruca împreună cu Alțeta Sa Regală Principele Nicolae și cu I. P. S. Patriarhul Miron Cristea, la 20 Iulie 1927 să depună în fața Corpurilor Legiuitoare, jurământul de Inalt Regent al Țării.

Instituția Regenței după experiența altor țări n'a fost tocmai norocoasă, Felul cum a fost constituită Regența pentru a exercita drepturile Coroanei la noi, a fost cât se poate de fericit rezolvată, făcând parte din ea un membru al Familiei Regale, cel

mai înalt ierarh al bisericii naționale și cel mai înalt reprezentant al dreptății din Țară.

Deosebita știință juridică, bunățatea sufletească ale Regentului Gheorghe Buzdugan, împreună cu un înalt spirit de dreptate câștigat într-o lungă viață de magistrat, au contribuit într-o măsură largă la întărirea ideii dinastice la noi, zdruncinată în timpul din urmă printr-o politică pe care nu găsim acum oportunitatea o comenta.

Se spune — și poate pe dreptul — că venirea la cârma Țării. a guvernului D-lui Iuliu Maniu, se datorește în primul rând spiritului de dreptate a decedatului Regent. Ori cum ar fi, ne place a crede, că realizările guvernului Domnului Maniu au justificat din plin această încredere ce i-a arătat-o Inalta Regență, prin opera de regenerare morală și materială a Țării. Și mult trebuie să se fie bucurat — cât a fost în viață — Omul care o viață întreagă a aplicat legea, văzând că guvernul și partidul D-lui Maniu au reîntegrat legalitatea în Țară. Inaltul Regent Gheorghe Buzdugan prin tactul deosebit și înțelepciunea Sa, s'a ridicat deasupra partidelor politice, nu le-a servit pe ele ci a servit în primul rând Țara. Pentru toate aceste Națiuni. recunoșcătoare îi va păstra pururea amintirea Lui.

—o—

După moartea Regentului

Soționarea cizelor în Regență — Intrunirea Adunării Naționale — Alegerea noului Regent

Regretabila dispariție a Inaltului Regent Gh. Buzdugan a provocat mari fierberii în viața politică a țării. Faptul că guvernul și-a însușit prerogativele coroanei, pentru motivul benevolent că Regența descompletată nu poate să exercite aceste prerogative, a produs vii nemulțumiri în cercurile opoziției. În deosebi liberalii acuzau guvernul că ar intenționa să pregătească o lovitură de stat, Cu toate că d. Iuliu Maniu, șeful guvernului, a făcut demersurile necesare pe lângă șefii opoziției spre a cădea de comun acord asupra persoanei care să completeze Consiliul de Regență, aștia — d. V. Brătianu și general Averescu — au pe sîtat să susțină cum că Jurnalul Consiliului de Miniștrii No. 2160 publicat în „Monitorul Oficial” No. 224, prin care guvernul își asumă prerogativele constituționale — de acord cu ceilalți doi

membrii ai Regenței — este neconstituțional. D. Iuliu Maniu a renunțat să mai consulte pe d. V. Brătianu și gen. Averescu.

Cercetând pe d. prof. N. Iorga în cursul zilei de Marți d. Iuliu Maniu președintele Consiliului s'a declarat mulțumit de această întrevvedere. D. N. Iorga a consimțit întru toate cu procedura guvernului și în ceea ce privește adunarea prerogativelor coroanei și în privința convocării Adunării Naționale spre a se alege un al treilea membru în Consiliul de Regență.

La întâlnirea cu d. dr. Lupu, președintele grupării țărăniste, acesta a declarat dlui președinte de consiliu că își rezervă dreptul de a face reflecțiuni asupra situației și procedurii guvernului în Adunarea Națională care s'a convocat pentru orele 10 a. m. a zilei de 9 Octombrie.

În legătură cu persoana noului Regent s'au răspândit felurite zvonuri. Fel și fel de nume erau luate în combinațiune. Astfel s'a vorbit despre o eventuală intrare a M. S. Reginei Maria. Unii răspundeau știrea că generalul Presan sau d. Mironescu, actualul ministru de externe, va fi acela care va fi ridicat pe treapta înaltă a Regenței. Au fost gazete care au adus și numele dlui dr. Stefan Cicio Pop, fostul președinte al Adunării Naționale dela Alba Iulia din 1918, președinte al Camerei deputaților și președinte al Organizațiunii județene din Arad a partidului național-țărănesc.

Fapt este că în momentul intrării Adunării Naționale nu se putea ști precis cine va completa Consiliul de Regență, pe care dintre personalitățile marcante ale țării va cădea alegerea adunării.

Întreaga țară era atentă la ceea ce se petrecea în Capitală. Era vorba să se aleagă o persoană care să mulțumească toate partidele politice și — deasupra acestora — să mulțumească în

așteptările sale întreaga națiune. O persoană care, ori de unde ar fi fost luată, să se ridice, ocupând înalta demnitate pentru care a fost predestinată, deasupra tuturor preocupărilor politice, având înaintea ochilor săi interesele patriei și a națiunii. Pentru aceste motive persoana care ar fi fost mai indicată trebuia căutată mai înainte de toate în afară de partidele politice.

Alegerea a fost grea. Sarcina ce cădea asupra Adunărilor Deputaților și Senatorilor întrunite în adunare unică Națională pentru a face alegerea a fost incontestabil strivitoare.

Țara însă și a pus toată încrederea în aleșii săi acum un an când, liberă de a i designa, nestingherită și nesilită, i-a trimis să leguiască și săi conducă destinele după buna lor chibzuială. Iată pentruce — deși spiritele erau agitate — privea cu încredere evenimentele ce se desfășurau și cu încredere aștepta să cunoască persoana indicată de aleșii săi.

Continuare în pag. 2

Tinări Români, înscrieți-vă în
roata voinicilor!

Alegerea noului Regent

D. Constantin Sărețeanu a fost ales cu 445 voturi membru în Consiliul de Regență

După cum arătam în altă parte Ad. Națională a fost convocată pe ziua de Miercuri 9 crt. orele 10 pentru a se pronunța asupra persoanei care va completa Consiliul de Regență.

În prima parte a ședinței sale Adunarea a comemorat pe regretatul Regent Gh. Buzdugan, în urmă a purces la alegerea noului Regent. D. R. Ionițescu a propus pe D. Constantin Sărețeanu, consilier la Înalta Curte de Casație. Procedându-se la alegere scrutinul a dat următorul rezultat:

d. C. Sărețeanu	445 voturi
„ gen. Presan	22 „
Prințul Carol	11 „
C. Carajman	11 „
d. Săveanu	1 „
„ N. Jorga	1 „
„ Rădulescu	3 „
„ V. Brătianu	1 „

Din 496 voturi exprimate s'au anulat 12.

Domnul Constantin Sărețeanu intrunzind cel mai mare număr de voturi a fost proclamat

Înalt Regent

Domnia Sa a fost anunțată momentan de către Președintele Adunărilor Unite, iar în cursul după amiezii a de-

pus jurământul în fața reprezentanților națiunii.

Note biografice

Înaltul Regent Constantin Sărețeanu s'a născut la 18 Iunie 1862 în Buzău. După obținerea diplomei de licență la facultatea de drept din București a fost numit în magistratură în anul 1887 la Tribunalul din Râmnicul Sărat. Datorită talentului și iscusinței sale dsa înaintează repede pe scara demnităților judecătorești și la 13 Ianuarie ajunge secretar general în Ministerul de Justiție. În 15 Oct. 1905 este transferat dela Iași, unde fusese numit Consilier la Curtea de Apel, la București. În 1911 Ianuarie 6 este delegat procuror general, iar la 23 Iunie 1912 înaintat Consilier la Curtea de Casație Secția I. În 29 Ianuarie 1918 devine ministru de justiție în guvernul generalului Averescu. Dela 5 Martie 1918 a funcționat în calitate de Consilier la Curtea de Casație până în momentul în care nevoile țării și calitățile excepționale ale dsale îl cheamă să implinească misiunea, atât de plină de griji și răspundere, de *Înalt Regent al Țării Românești*.

Criminalii

Gazetele din capitală aduceau, mai zilele trecute, știrea că, un oarecare Goldenberg a descărcat un glonț de revolver asupra ministrului nostru de interne d. dr. Alexandru Vaida Voevod în momentul când acesta părăsea palatul ministerului.

De când cu repetatele atentate, să vărsați față de eminentul bărbat de stat italian, Mussolini, cazul, petrecut la București, pare a fi ceva obișnuit. Era poate chiar de așteptat să se încerce suprimarea neînduplecărilor reformatori cari conduc azi treburile statului Român. Căci, deși se spune că atentatorul a voit să războie victimele capitalismului din Valea Jiului, această invocare este din domeniul fanteziei, iar adevăratul mobil al crimei, încercată dar neizbutită, este cu totul altul.

În adevăr, dacă lucrătorul Goldenberg, originar din Iași, ar fi cunoscut adevăratele cauze cari au provocat vărsarea de sânge dela Petroșani, atunci glonțele său s'ar fi îndreptat în altă parte decât asupra dlui Vaida.

Evreul Goldenberg dela Iași este un biet inconștient, căci dacă ar fi meditat cătuși de puțin, asupra urmărilor atentatului neizbutit și-ar fi găsit ceva mai bun de făcut. Criminalii trebuiesc căutați aiurea. Autorii morali ai atentatului sunt criminali. Este de neînchipuit că un om ca, necăjitul Goldenberg, să ajungă la convingerea că prinuciderea ministrului de interne ar răscumpăra suferințele celor din Valea Jiului.

Cele petrecute în Valea Jiului au fost doar un bun prilej pentru acte de felul aceluia încercat la București. Atât însă că Goldenberg, sau cei ce stau la spațele lui și sugerează crima, au întârziat. Tocmai această întârziere ne face să credem că crima ce s'ar fi săvârșit asupra ministrului de interne, care a cătat să ștergă lacrimile celor ce sufăr în româneasca Valea a Suspinelor, nu

ar fi fost nici de cât o răzbunare dentru suferințele muncitorilor mineri ci, o crimă asupra intrasigentului reformator.

Poate că n'ar fi îndrăzneală o presupunere că Moscova sau cei ce slujesc Moscova pe plaiurile noastre, nu sunt străini de atentatul neizbutit.

În ultimele zece luni s'au făcut la noi în țară mari schimbări. Întreaga viață internă a patriei noastre s'a primenit. Organismele interne a vieții noastre de stat funcționează ca injectate de un nou ser, acela al cinstei, al dreptății, al muncii creatoare. S'a întreprins aci o operă de reclădire, și morală și materială, a unei țări ce se ruina. Aceste schimbări, această febrilitate cu care se lucrează și aceste realizări ce le vedem cu ochii — numai să vrem — înmormăntează un jalnic trecut și taie toate nădejțile acelora cari îl regretă — că el va mai fi trăit vre'odată.

Întărirea țării Românești oprește orizonturile aventurierilor moscoviți la malul Nistrului, iar aventurierii, de tot felul, de aci, își văd prăbușite veleitățile de a stăpâni vre'odată necontrolați și netulburăți de o conștiință cetățenească demnă și dărză.

Acei cari cu o criminală nepăsare stricau viitorul țării, și pânneau momentul în care să o sugrumă și să o stăpânească pentru a o transforma într'o fermă particulară sau o gubernie bogată, de ce oare n'ar fi capabili să încerce suprimarea reformatorilor cărora mâine va trebui să le ridicăm monumente din blocuri de marmoră ca acela transportat dela Carrara la Roma?!

Să nu se uite însă că o conștiință Românească păzește granițele țării noastre și o dragoste de libertate îndărzește poporul Român și îl ridică împotriva acelora ce prin lașitate se aruncă prin fantome hipnotizate, asupra vrednicilor conducători ai țării pentru a i sugruma pe ei și a o stăpâni pe Ea. Nici gloanțele nu vor mai putea sluji astfel de interese.

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Jud. Arad.

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu . .	Lei 520—530—	per 100 kgr.
Orz . .	„ 330—350.—	„ „
Ovăș . .	„ 320—330.—	„ „
Porumb „	„ 340—350.—	„ „

Vite nu s'au adus în obor din cauza boalei.

La preturile cerealelor s'a constatat o tendență de urcare cauzată prin cererile considerabile ce se prezintă mereu pe piață din partea morilor și caseilor de export. Aceasta se semnalează de altcum și din alte piețe indigene și străine.

Situația agricolă a Județului

În general culesul porumbului este terminat. Reolta a fost bună și sănătoasă. A rămas ca tulpă să fie tăiați și cărați depe holde pentru a putea face lucrările pentru însemnările de toamnă. Pământul este din cauza secetei uscat, astfel că aratul merge cam arevoios plugul lăsând în urma sa brazde cu bruci mari. O ploaie ar fi foarte binevenită pentru bunul mers al însemnărilor.

Culesul viilor de prin podgorie în mare parte se va începe cu data de 15 Octombrie. Cauza întârzierii se datează încă din primăvară când vegetația întârzie a fost prea mult timp reținută dela dezvoltare din cauza timpului friguros ce a fost până târziu în luna Aprilie.

Recolta la deal se prezintă slab, iar la șes destul de bună.

Prețul ce până în prezent s'a oferit în mod izolat prin unele comune se afirmă să fie fixat la: Lei 9 mustul ne fiert per kgr și Lei 6 strugurii per kgr. ab pivnița cumpărătorului.

Acțiunile Camerei:

1.) Relativ la curățirea semințelor pentru însemnarea de toamnă.

Camera văzând semanța de grâu atât de slabă ce prin unele comune a apărut chiar imposibilă pentru însemnare își continuă și în anul crt. distribuirea de semanță selecționată de grâu, care o plasează cu un preț echivalent cu acel depe piață adică cu 520. — per 100 kgr. grâu bine curățit, treerat fără corpuri străine și absolut sănătos potrivit pentru însemnare. În felul acesta a desfăcut până în prezent peste 26 vagoane după cum au fost prezentate cererile.

Acolo unde semanța a fost ca atare aflată de corespunzătoare a propagat printre agricultori să o curețe, numni de corpurile străine, prin trierat și vânturat ca să nu ajungă din nou și neghina în pământ deodată cu grăul. Pentru acest scop a înființat o sumedenie de stațiuni de curățirea seminței, unde a pus la dispoziția populației în mod gratuit triere mari cu care — sub controla autorităților — și a treerat și curățit tot omul semanța înainte de semănat fără să fie plătit vre o taxă oarecare.

Astfel de stațiune a fost înființată la primăria și notariatul Crocna, Almaș Dieci, Gurahonț, Prăjești, Mustești, Dezna, Sănnicolaul mic, Micălaca, Măndruloc, Căcir, Sămbăteni, Gioroc, Minis, Pauliș, Cuvin, Covăsinț, Ferma Statu

lui Semlac și Ciala.

La fel au fost înființate astfel de stațiuni la moșia Dlor La Iislaș Purgly Șofronia, Ni-olae Takacsy Curtici, M. Popovici Curtici și Luca Raicu Arad.

2.) Relativ la mașini de smănat.

Camera de Agricultură a Jud. Arad a aflat de bine deja dela data înființării că între alte acțiuni ale ei de primul ordin agricol să îmbrățișeze și latură răspândirii mașinelor agricole între agricultorii județului nostru având în vedere scopul ei principal de a forța prin orice mijloace majorarea producției în cereale etc.

Pe acest teren deci încetul cu încetul și în mod perseverent a desfășurat o vie progandă, parte prin conferințe și parte prin publicațiuni de specialitate explicând populației favorul ce în gospodăriile agricole ar putea sa realizeze prin faptul că folosesc la însemnare mașinele de semănat, potrivite pentru regiunea respectivă.

În acest scop văzându-se interesul mereu crescând ce agricultorii manifestau față de aceste sfaturi bine ni merite, s'a îngrijit ca să și câștige legăturile necesare cu fabricele din străinătate de primul rang pentru comanda mașinilor de semănat de calitate superioară, pe lângă prețuri foarte convenabile.

În urma cererilor sosite dela țară s'au comandat prin Cameră în anul 1928 în total 25 buc. mașini de semănat iar în anul 1929 au fost importate în total 50 mașini de semănat din fabrica Melichar Umrath et comp. din Cehoslovacia, cari au și fost vândute agriculturilor.

Distribuția mașinelor s'a făcut în modul după ce urmează;

1.) La comanda comună de minimum 5 agricultori în satele unde sunt puține mașini, cu o reducere de 20% din prețul de cost.

2.) La comanda particulară din sate unde nu sunt mașini de semănat cu o reducere de 20% din prețul de cost.

3.) La comanda comună de minimum 5 agricultori sau coloniilor unde nu sunt mașini cu o reducere de 50% din prețul de cost.

Sre exemplu o mașină cu 13 rânduri cu reducere de 50% a costat Lei 4500.

Prin acest mod de distribuție Camera a urmărit ca afară de favorul ce l-a oferit să se obicinuească agricultorii și la sistemul de a conlucra în asociații, întovărășiți în grupuri bine organizate.

Ca de încheiere fie zis putem afirma cu mândrie și cu sufletul de tot liniștit că scopul urmărit a fost încoronat de un rezultat strălucit, întrucât prin comuncile depe Valea Mureșului, Valea Crișului și Valea Deznei unde până în prezent erau cam necunoscute, funcționează nu mai puțin de 35 buc. mașini de semănat tip special pentru locuri deluroase cu vals și de o construcție specială foarte ușoară. Este speranța că acest număr va crește mereu din an în an pe măsură ce agricultorii se vor convinge tot mai bine de favorul ce aceste mașini le poate asigura din toate punctele de vedere al agriculturii.

Arad, la 8 Octombrie 1929.

Direcțiunea Camerei

Fieștecare tânăr Român cu credință către Patrie, Tron și Părinte N. Țărănesc intră în roata voințelor.

Cuvânt către țărani

Faceți rotația semănăturilor!

V'am spus și vă repet că eu liniște nu pot avea până n'oiu vedea agricul cultura noastră în rândul agriculturii din țările cu care ne concuăm.

Cu legi, cu măsuri administrative, cu ajutorul Statului, cu ajutorul așezămintelor de credit sau de vânzare dar totodată și cu ridicarea minții plugarului — trebuie să ajungem cât mai repede la ținta noastră: *sporirea producției*.

Prin această a șasea scrisoare voi arăta minții plugarului un izvor nou de sporire a producției: *rânduirea plantelor cultivate pe o bucată de pământ*.

La această înțelepțească rânduire trebuie să ne ajutăm unul pe altul: *Statul și plugarul*.

1) Ce trebuie să știe plugarul?

Că dacă semeni, an după an, aceeași plantă în același loc, rodul se împuținează.

Iar dacă știi cum să rânduiești plantele una după alta pe același loc, rodul sporește.

2) Ce trebuie să facă Statul? Sa înlesnească pe plugarii cari vor să și facă rânduială la culturi — fie prin măsuri de „poliția câmpului“ — fie prin măsuri cari să înlesnească adunarea la un loc a petecelor mărunte.

3) Iar ce face Statul, trebuie să meargă mână în mână cu ce va face plugarul — căci altfel strădania se duce în vânt — și din lege, or cât o fi de bună, s'alege praful.

Și acum să arăt temeiul acestor trei puncte.

Cine nu știe că „nu merge grâu după grâu“?

Adică de mers, merge — dar dă rod puțin, mult mai puțin decât dacă îl semeni după porumb or mai ales după mazăre sau fasole.

Agricultorii cumiți au băgat de seamă că așa e cu orice plantă cultivată: când se sfârșește viața ei, dacă n'o muți în altă parte, pe alt loc, puterea de rodire slăbește.

Pământul „oboșește“ și el tot hrănind mereu și mereu aceeași plantă; — se și zice: „oboșeală de trifoi“, „oboșeală de sfeclă ș. a. m. d.

Și e firesc lucru să fie așa. Această plantă — cu aceleași rădăcini, — îl sugerează an cu an din aceeași parte: ori de d'asupra, dacă are rădăcinile firoase cum e grâul; ori de la fund, dacă are rădăcinile înfipte adânc, cum ar fi sfecla, lucerna.

Iar dacă știi cum să le învârtești una după alta, vii cu planta tot mereu la masa plină, adică la pământul odihnit gata,

Unde mai pui că fiecare plantă are boala ei și buruenile ei. Tot semănând o pe loc în toți anii, se încuibează zdrăvăn boala și neamul de bălării îndrăgostite de plantă.

Ia schimb-o pe alt loc: și ai să vezi că rodul se mărește; boala scade, bălăriile se împuținează.

Această observare a făcut pe agricultorii înaintați să chibzuiască și să întocmească fel de fel de planuri, ca să potrivească mai bine: *rânduirea plantelor una după alta, în așa chip*

ca ele să nu sărăcească prea mult pământul, ci să-l găsească mai pregătit cu hrana care le place mai mult.

Această rânduire a plantelor întocmită cu multă chibzuială se chiamă *rotațiune*, fiindcă plantele vin una după alta pe aceeași parcelă, ca roata.

Iar luerarea de împărțire a pământului în tarlale pe cere are să se facă rotațiunea se chiamă *asolament* (dela cuvântul solă, care însemnează tarlă).

Adeseaori lumea amestecă cuvintele acestea amândouă: *asolament și rotațiune*; dar nu e nici o pagubă din asta!

Nu e lucru greu să faci „rotația“ când ai pământ prea puțin. Ții seamă că dacă anul acesta l ai pus grâu, la anul îl pui porumb (ori altă prășitoare) Dacă ai ceva mai mulțisor, îl împarți în două și pui pe o tarlă o plantă care se prășește (cum e porumbul) și pe alta tarla o plantă care nu se prășește (cum e grâul); iar anul viitor, faci schimb.

Dar nu e nici așa de ușor; căci dacă te ții numai de rotațiunea porumb-grâu (ori porumb orz, ori porumb ovăs,) prea se secătuește pământul și trebuie îngrășat. Rotațiunea de doi ani a sărăcit pământul din sudul Italiei; și multe din pământurile țării noastre au sărăcit tot din pricina aceasta.

De aceea, oricine poate, adică cine are mai mult, trebuie să caute o rotațiune la trei ani: pe aceeași parcelă să nu vină rândul aceleiași plante mai cu rând ca trei ani (un an da, doi nu). Este bine deci, ca la grâu și porumb să se adauge încă o parcelă: ori cu mazăre, ori fasole, borșeag, trifoi, peneni.

Nu este însă tocmai ușor să faci un bun asolament și o bună rotație când ai ceva mai mult pământ și vrei să te ții de toate regulile.

Trebuie să ții seamă de mai multe lucruri.

Așa de pildă:

1. *Felul pământului*: Dacă pământul e nisipos, plantele prășitoare (cum e porumbul) trebuie să vie la rând cât mai rar, iar cele neprășitoare (cum e grâul și trifoiul) cât mai des. Pe câtă vreme cu pământul argilos (lutos) lucrurile se petrec tocmai dimpotrivă: el cere să fie prășit cât mai des.

2. *Bogăția pământului*. După o plantă care sărăcește pământul (ca de pildă sfecla de zahăr, grâul, meiul, paringul, tutunul, etc), se pune una care se mulțumește cu mai puțin sau care chiar îl drege, cum sunt mazărea și trifoiul; iar după mazăre ori trifoi (care îmbogățesc pământul) se pune grâu, orz ori sfeclă. Sfecla și mazărea nu pot veni pe același loc, cu folos, decât la 4-5 ani; dacă le pui mai curând, trebuie să îngrăși zdrăvăn pământul, mai ales pentru sfecla de nutret, și mai puțin pentru cea de zahăr.

Iar lucerna și trifoiul trebuie să aștepte da două ori mai mult decât a durat verde pe loc.

3. *Felul rădăcinilor*. După o plantă cu rădăcini subțiri, firoase, care nu se înfing prea adânc, trebuie să urmeze planta cu rădăcina adâncă (după grâu

merge sfeclă; și după sfeclă, orz).

4. *Durata culturilor*. După o plantă care se culege toamna târziu, vine una care se seamănă primăvara. Iar cele care se seamănă toamna, trebuie să vină după una care s'a cules mai de curând.

5. *După plante care se prășesc* (porumb, cartofi, fasole) vin plante care nu se prășesc (grâne).

Pentru a se ține seamă de aceste reguli, cine are mai mult pământ, obișnuiește asolament cu rotație la patru ani.

Pământul se împarte în patru tarlale. În anul întâiu tarlala Nr. 1 se pune cu porumb; Nr. 2 orz; Nr. 3 mazăre; Nr. 4 grâu.

În anul al doilea se învârtește hora la dreapta, așa că unde a fost porumbul vine orzul; unde a fost orzul vine mazărea; unde a fost mazărea (ori trifoiul) vine grâul; unde a fost grâul, vine porumbul. Și tot așa, mereu la dreapta, pentru anii următori, când, împlinindu-se patru ani, vine fiecare la locul de unde a pornit; și o începe dela capăt.

Lucrurile nu se petrec însă pretutindeni după același calapod.

Plugarul trebuie să se uite și la altceva: să producă marfa pe care o poate desfăce mai cu preț și mai repede. Și firește că acest lucru împiedică de multe ori socotelile d'acasă! Așa de pildă, agricultorul de lângă oraș n'o să se ție de aceleași reguli ca agricultorul din Bărăgan. Lângă oraș se caută mult zarzavaturile, laptele și carnea.

Firește că aci plugarul își va întocmi un asolament și o rotație care se întemeiază mai mult pe grădiniarie și fănețuri.

Alt asolament și altă rotație (întemeiate poate pe grâu, ori pe orz și pe porumb), își face plugarul din Bărăgan.

În agricultură nu merge după tipic. De aceea are omul: ochi să vadă — și minte să înțeleagă.

Lucrul de căpetenie este să judeci: *în ce stare lasă pământul cutare plantă; și pentru care plantă nouă se potrivește mai bine pământul în starea aceasta. Și alegi, dintre multe, care-ți place.*

O greutate mare în alegerea rotațiilor în cultură stă în aceea că alege reea nu atârână numai de ce vrei d-ta, ci și de ceace face vecinul d tale.

Plugarii noștrii mărunți au pământul risipit în toate părțile. Și e foarte greu de ținut rânduiala și paza pe un câmp împesrițat, mai ales cu obiceiurile noastre.

Se cer aci două lucruri pe cari trebuie să le facă Statul cu autoritățile pe de o parte — și întovărășirea plugarilor pe de altă parte.

Statul cu autoritățile: mai multă rânduială în poliția câmpului. Autoritățile locale au ordin să aplice legile în ființă. Iar Ministerul de Agricultură va veni cu o lege mai completă și mai gospodărească de poliție a câmpului.

De asemenea, o comisiune a Ministerului cercetează acum o lege nouă, zisă de Comasare — după care din când în când, plugarii luminați va putea

să-și adune petecelile mărunte la un loc, sau în două trei, după cum o fi felul pământului ori nevoile locului.

În alte țări, o astfel de lege, e în ființă de mult timp; și ea a dat roade bogate: economie de imp cu alergătura dela o parcelă la alta, înlesnirea de pază, rotații mai potrivite, etc. Ungurii o au de mulți ani. Și cu toate că în Transilvania populația românească a fost nedreptățită la aplicarea legii, am găsit un sat care mi a cerut să aduceam mai repede legea Comasării.

Dar folosul unor astfel de legi — cum e Comasarea și poliția câmpului — nu este de loc simțitor, dacă buna înțelegere între plugari nu le însoțește pas cu pas. Am găsit sate unde plugarii se înțeleseră între ei ca înt-o parte a câmpului să pună toți păioase (grâu, ovăz, orz,) și'n alta porumb. Iar în anul următor se făcea schimbul între cele două câmpuri.

În Transilvania sânt multe sate unde se fac trei câmpuri, unul din ele lăsându-se pentru islaz. Multe lucruri bune pot face ei, dela ei, plugarii tu minai.

De aceea spunem și repetăm mereu: fără de luminarea d voastră, a plugarilor, nu putem ajunge repede unde trebuie; sporirea rodului.

I. Mișalacbe

Ministrul Agriculturii

Economice - Financiare

Piața Străină:
Fuziune:

După marea fuziune a băncilor uriașe, National City Bank of New York și Corn Exchange Bank din America, a căror capital și rezerve sunt de două și jumătate miliarde dollari, care a avut loc nu de mult, acum se anunță o nouă fuziune a două bănci germane și anume, Deutsche Bank și Disconto Gesellschaft din Berlin. Această fuziune este privită cu interes de întreaga finanță internațională, cu atât mai vârtos, că la majorarea capitalului, participă cu o sumă considerabilă și banca americană, National City Bank of Newyork, care nu demult a făcut cunoscuta transacție de fuziune.

La tot cazul, faptul acesta stârnește, pe lângă curiozitate și îngrijorarea marilor capitaliști, de teama vreunui trust, de proporții uimitoare.

Mulți își explică motivul fuziunii prin faptul, că deținătorii acțiunilor, doresc să micșoreze prin aceasta regia, rămânându-le același cerc de clientelă.

La noi încă sunt foarte multe bănci și fiecare are un consiliu de administrație din câte 10 15 membrii și o sumedenie de sucursale cari, prin tantie mele, să zicem, competente și alte cheltuieli îngreunează foarte mult regia băncilor. Aceste suprachelțuieli, de sigur, banca le compută nevoiașilor, cari sunt constrânși să iee impruturi. Deci ideea fuziunii, ar fi binevenită și pentru multe bănci de la noi.

Roata voinicilor va fi centrul de forță a națiunii! Toți tinerii cinstiți să se grăbească a se înscrie!

Dați lecții de limba italiană. Profesor A se adresa la administrația ziarului.

Doamnelor!

Corsete pentru pânțece și sâni, șireturi de gumă, corsete pt. pânțece diformete, peptare în mare asortiment și cu prețuri ieftine se pot căpăta la

IRMA PILCZ,

Arad Str. Eminescu 14. — Voiajori nu am.

Urcarea taxei de scont

În urma urcării cu 1% a taxei de scont de către Banca Angliei, se observă la toate băncile de emisiune din Europa, tendința de a urca etalonul scontului. Prin aceste măsuri, băncile de emisiune vreau să împiedece invadarea în America a capitalului și vașorilor.

Pentru finanța internă, acest fapt are importanță, pentru motivele că Banca Națională a României, în urma acestora a abstat, deocamdată, dela proiectul său de a reduce etalonul scontului.

M. c.

Știri diferite

Tinărețul Chemarist din Arad, având în vedere că sezonul de vară a trecut, a hotărât ca chemaristii cu domiciliul în Arad să se întrunească săptămânal, în ziua de Marți, în localurile clubului N.-Tărănesc, la orele 20.

Redacționale. Pe această cale revocăm toate legitimațiunile eliberate redactorilor și corespondenților noștri, urmând ca toți acei cari au avut asupra lor legitimații dela ziarul „Românul“ să se prezinte la administrația ziarului pentru a primi legitimații noi. Solicitanții vor prezenta totodată și o fotografie. — Toți acei domni din județ cari vor să colaboreze la ziarul nostru sunt rugați a semna la aceasta la administrația ziarului trimițând o fotografie și articole de probă pentru a li se putea elibera legitimația necesară.

Bisericești. La 26 Octomvrie a. c. se va ține în localitate Adunarea Eparhială a Aradului, în sesiunea extraordinară pentru comemorarea aniversării de o sută de ani dela așezarea celui dintâi eviscop român Neștor Ioanovici în scaunul episcopesc al Aradului. Cu acest prilej P. S. S. episcop dr Grigorie Comșa a lansat convocatoarele pentru toți membrii adunării. Suntem informați că în aceea zi la orele 8 se va oficia o slujbă religioasă la catedrala ort. rom. iar la orele 12 va avea loc în Palatul Cultural deschiderea festivă a adunării. Se anunță din toată țara un deosebit interes pentru acest rar eveniment istoric al bisericii noastre.

Cetiți Cartea Neagră despre păcatele regimului ciocoesc. Sa află la toate chioscurile de ziare.

Camera de Comerț și de Industrie aduce la cunoștința generală, că Școala Națională de ceasornicărie din Besancon ar fi dispusă, să primească la studii tinerii români doritori de a învăța ceasornicăria, mecanica de precizie și bijuteria. Pentru orice detalii interesate se pot adresa instituției intitulate: Ecole Nationale d'horlogerie et de mécanique de précision de Besancon, Franța.

Deces. La 7 Oct. ac. a decedat în comuna Chișineu Criș d. Ioan Beleş notar public, în vârstă de 82 ani. Defunctul estp tatăl dlui Eugen Beleş notar public din Arad. Inmormântarea a avut loc la 8 Oct. ac. rămășițele pământești fiind depuse în cimitirul din Chișineu. Transmitem familiei îndoliatăe sincere condoleanțe.

Municipale. Primăria orașului Arad a luat dispozițiuni ca să se facă grădini publice noi. În acest scop d. pr. dr. C. Luțai, inginerul Vass și șef grădinarul Raskovics au descins în diferite locuri din oraș intenționând să parcheze terenul din'naintea Liceului de băieți, a cel din jurul teatrului de vară și piața veche. Lucrările de parchirare a pădurii orașului din jurul cinema tografului „Elit“ sunt în curs.

No. 2776/1929.

Serviciul Technic al Județului Arad.

Publicațiune de Licitație I.

Se publică licitațiunea publică în ziua de de 28 Oct. 1929 la ora 11 a. m. în localul Prefecturii Județului Arad pentru aprovizionarea și transportul cu căruța a pietrei sparte din carierele pentru fiecare lucru seprap.

- 1) Pe șos. jud. Aradul nou - Fibiș klm. 0-10.78 în valoare de Lei 76.302.
- 2) Pe șos. jud. Măsca - Șilindia - Buteni klm. 0-2 în valoare de 18.000.
- 3) Pe șos. jud. Măsca - Șilindia - Buteni klm. 2 9 în valoare de 54.600.
- 4) Pentru ciuruirea petrișului din părâul Bârșă și râul Crișul-Alb împreună cu transportul cu căruța pe șos. jud. Măsca - Șilindia - Buteni klm. 22-38 în valoare de 94.450.
- 5) Transportul cu carul a pietrei sparte din gaaa Târnova pe șos. jud. Măsca - Șilindia - Buteni klm. 8-22 în valoare de 53.600.

Condițiunii de licitație se pot vedea zilnic la Serviciul Technic al Județului Arad între orele oficioase.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72-83 din legea Cont. Publ. în localul Prefecturii Județului Arad.

Arad, la 7 Octomvrie 1929.

Serv. Technic al Jud. Arad.

No. 5867/929

Serviciul Technic al Județului Arad.

Publicațiune de Licitație I.

Se publică licitațiunea publică în ziua de 11 Noemvrie 1929 ora 11 a. m. în localul Prefecturii Județului Arad pentru aprovizionarea și transportul cu căruța a pietrei sparte pe șos. jud. Aradul-nou—Zădărlac klm. 0.0-9.00 în valoarea sumei de Lei 147.405.

Licitdția se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72-83 din Legea Contabilității Publice în localul Pref. Județului Arad.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic la Serviciul Technic al Județului Arad între orele oficioase.

Arad, la 7 Octomvrie 1929.

Serv. Technic al Jud. Arad.

No. 1966/929.

Primăria comunei Păuliș

Publicațiune.

Primăria comunei Păuliș, ține licitație publică în ziua de 9 Noemvrie 1929 ora 11, în localul Primăriei comunale, pentru exarendarea edificiului comunal „Birtul Mare“.

Prețul de strigare Lei 5000 anual.

Licitațiunea se va ținea în conformitate cu art. 72-83 din legea cotabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul notarial în orele de serviciu.

Notar:	Primar:
Indiscifrabil	Gh. Crișan

Nr. 1966/929.

Primăria comunei Păuliș

Publicațiune.

Primăria comunei Păuliș, ține licitație publică în ziua de 9 Noemvrie 1929 ora 10 la primăria comunală, pentru exarendarea podrumului comunal.

Prețul de strigtre Lei 3000 annal.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72-83 din legea contabilității publice.

Condițiunile de licitare se pot vedea în biroul notarial în orele de serviciu. Păuliș, la 3 Octomvrie 1929.

Notar:	Primar:
Indiscifrabil	Gh. Crișan

No. 3093/1929 Cf.

Judecătoria rurală Șiria Secția Cf.

Extract din Publicațiune de Licitațiune

În cererea de executare făcută de urmăritoarea Anodora Banca de credit pt. industr. și com: contra urmăriților Marița Gheorghe și Marița Tenica judecătoria A ordonat licitațiunea execuțională în ce privește imobile situate în comuna Galașa circumscripția judecătoria rurale Șiria, cuprinse în Cf. a comunei Galașa. Nrul coalei protoco-

lui Cf. 25 N. top 41 42 casă N. 398 cu 800 stp valoarea 40000 Lei N. top. 1358 arabil de 200 stp. valoarea 3000 Lei valoarea servește drept preț de strigare. Pentru incasarea creantei de 10.000 Lei bani, capital și accesorii. Licitațiunea se va ține în ziua de 18 luna Dec. anul 1929 ora 2 la casa comunală a comunei Cetatea. Imobilele ce vor fi licitate nu vor fi vândute pe un preț mai mic decât jumătate din prețul de strigare. Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depozite la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau efecte de cauză scotite după cursul fixat în art. 42 legea LX 1881, sau să predea aceluiași delegat chitanța constatând depunerea, judecătorește, preabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170, legea LX. 1881; art. 21 legea XL. 1908). Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întrească imedial garanția — fixată conform procentului prețului de strigare — la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit. (art. 25 XI 1908) Șiria. la 19 luna Aug. anul 1929.

P. Suciuc m. p. judecător.

Soldor m. p. dir. de cf.

Pentru conformitate Sig, Török

Redactor responsabil:

I. ARDELEAN

— Lăptăria agricultorilor din Arad, str. Andrei Mureșianu No. 7-9, telefon No. 459, oferă Onor. public consumator laptele pasteurizat și cel nesmântănit cum și delicioasele derivate preparate de experți în uzinele lăptăriei

Direcțiunea

Escursiunile cu automobilul sunt minunate. Dar val, une-ori survine câte o pană.

Vremea trece repede, cetind:

REALITATEA
Asigurați-vă

Cel mai frumos vopsește și curăță firma **Hoszpodar**, atelier aranjat cu mașini cu putere motorică, A R A D, strada Stroescu No. 13. —:

CINEMA CENTRAL

Sîrada Rusu-Sirianu

Duminică 13 Oct. a. c.

Fluture de trottoar

În rolul principal: Anna May Wong

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.

Cinema ELIT

din pădurița orașului

Duminică 13 Oct. a. c.

Cavalerul Saharei

În rolul principal: Gary Cooper, Evelyn Brent

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.